

II. Tria autem in hoc, quod necessarium vocavimus, duello probè attendenda veniunt, si licitum illud omnino esse debeat, nimirum Causa, Tempus & Modus. Causa justæ defensionis est offensio injusta, quæ si absit, non defensio, sed vindicta, vel vis iniqua fuerit. Quò pertinet illud Ciceronis I. Offic. c. VII. *Iustitia primum munus est, ne cui quis noceat, nisi laceusus injuria.* Interdum vero sufficit justus instantis periculi metus ex manifesta ad offendendum præparatione apparens. Nam primum ictum nemo exspectare tenetur, l. 3. §. 5. & 9. ff. de vi & vi armata, cum ei, qui exspectare velit, ante injusta poena luenda sit, quam justa repetenda. Sed, ut dixi, justus & moraliter certus ille metus, vel præsens invasionis periculum esse debet: nam qualiscunque periculi metus parandæ quidem defensionis, non verò occupandæ interfectionis jus dat. Summa est; causa duelli non alia esse debet, quam propullatio injuriæ seu jam factæ, seu inferendæ, seu nobis, seu nostris.

IX. Alterum in duello attendendum Tempus esse dixi. In continenti enim defensio armata fieri debet, neutiquam verò ex intervallo, & postquam certatio jam sedata est, l. 45. §. qui cum aliter ff. ad L. Aquiliam. Omnino ergo justæ defensionis limites excedit, qui aggressorem fugientem persequitur, illumque lædit vel plane occidit. Ordinat. crim. art. 142. ibi: *Und ihn anders erst in der Nachfolge erschlagen hette.* Aggressore enim fugiente cessat vi offensionis, atque adeò causa justæ defensionis, quam inciso præced. esse dixi periculum præsens, & propter judicii opem vel continuè vel isto momento cessantem indeclinabile, ac forte, ut irreparabile damnum hinc sit exstaturum. Ad duellum
nam